

Рівненський державний гуманітарний університет
Художньо-педагогічний факультет
Кафедра театральної режисури

1. Відомості про викладача, який викладає навчальну дисципліну

Назва дисципліни	Історія і теорія акторського мистецтва
Викладач	Захарчук Зоя Олександрівна
Профайл викладача на сайті кафедри	
Е-mail викладача	Zakharchuk.a@gmail.com
Посилання на освітній контент в CMS (Moodle (за наявності) або на іншому ресурсі	
Консультації	Онлайн-консультації: Обговорення поточних питань щодо підготовки студентами практичних занять, видів самостійної роботи, затвердження тем ІНДЗ, надання інформації щодо наявної фахової літератури в методкабінеті кафедри.

2. Опис навчальної дисципліни

ВС10 «Історія і теорія акторського мистецтва»

Кількість кредитів ЄКТС – 3;

Кількість годин – 90, у тому числі 30 годин аудиторних, 60 годин самостійної роботи.

3. Час і місце проведення навчальної дисципліни

Термін викладання – один семестр, 11 семестр.

4. Пререквізити і пост реквізити навчальної програми

Навчальна дисципліна «Історія і теорія акторського мистецтва» належить до вибіркових навчальних дисциплін, є освітнім компонентом циклу професійної підготовки;

- при вивченні даної дисципліни використовуються знання, отримані з таких дисциплін (пререквізитів): «Історія театру», «Майстерність актора», «Сценічне мовлення», «Історія костюмів», «Грим», «Психологія акторської творчості»

- основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні таких дисциплін (пост реквізитів): «Майстерність актора», «Методика викладання режисури та сценічної майстерності», «Теорія та практика режисерської та акторської діяльності», «Сучасні проблеми мистецької практики театру».

5. Характеристика навчальної дисципліни

5.1. Призначення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Історія і теорія акторського мистецтва» поглиблює теоретичні знання майбутніх митців сцени про акторську майстерність, поповнює багаж знань про виникнення, розвиток та удосконалення акторських технік різних епох; сприяє усвідомленню цілісної картини світового акторського мистецтва.

5.2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Історія та теорія акторського мистецтва» спрямована на отримання студентами теоретичних знань про розвиток акторського мистецтва в історичному

аспекті; на виявлення надбань та особливостей акторської гри в різні історичні епохи різних країн з метою застосування елементів акторської техніки, акторських систем в майбутній сценічній діяльності; на розуміння та усвідомлення шляху діалектики акторської майстерності.

Курс в повній мірі сприяє розширенню та поповненню знань студентів про функціонування світового та вітчизняного акторського мистецтва.

5.3. Завдання вивчення дисципліни

Завдання навчальної дисципліни «Історія і теорія акторського мистецтва» включають ознайомлення студентів із :

- акторським мистецтвом Античного театру, Середньовіччя, Відродження, Класицизму, Просвітництва;
- творчими акторськими особистостями світового та вітчизняного театрів 1XIX-XX століть, їх творчими почерками, досягненнями в сфері акторської гри;
- експериментами і пошуками в теорії і практиці акторського мистецтва;
- перспективами розвитку акторського мистецтва в театральному процесі XXI сторіччя.

5.4. Зміст навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна належить до вибіркових дисциплін.

Предметні компетентності : здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; здатність до адаптації та дії в новій ситуації; здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети; здатність генерувати нові ідеї (креативність); здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт; здатність до самостійної розробки відповідного профілю своєї діяльності, художнього творчого вкладу в створення театральної вистави і ефектиної взаємодії з іншими учасниками творчого процесу; здатність до самостійного виконання наукових досліджень і керівництва окремими етапами (розділами) науково-дослідних робіт, невеликих дослідницьких проєктів, відповідних вибраному профілю підготовки; здатність до авторської критичної діяльності в формі проблемних статей, великих оглядів, книг (розділів книг), до самостійної редакційної роботи, в редакціях періодичних видань мистецтва; до ініціативної участі в розробці перспективних і поточних програм діяльності театральних організацій (репертуарні плани, програми фестивалів, творчих конкурсів); здатність до організаційної роботи з авторами, які виконують замовлення установи мистецтва, організувати роботу з пропаганди театального мистецтва, в тому числі і використання можливостей радіо, телебачення, інтернету; здатність до виконання управлінських функцій, що відповідають профілю підготовки, в державних і муніципальних органах управління культурою, в театральних організаціях, в творчих спілках та товариствах, в організаціях театальної інфраструктури; здатність викладати дисципліни, пов'язані з історією та теорією театру в освітніх установах України; здатність самостійно підготувати повний комплекс методичних матеріалів до дисциплін, за якими веде педагогічну діяльність.

5.5. План вивчення навчальної дисципліни

№ тижня	Назва теми	Форми організації навчання та кількості годин			Самостійна робота, кількість годин
		Лекційні заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	
1.	Тема 1. Витоки акторського мистецтва. Створення театру як виду професійної діяльності. Акторське	2		–	6

	мистецтво в Античному театрі.				
2.	Тема 2. Акторська майстерність у Середні віки та в епоху Відродження.	2		–	6
3.	Тема 3. Театр французького Класицизму. Театральна культура епохи Просвітництва .	2		–	6
4.	Тема 4. Видатні актори світового театру 19 сторіччя. Актори російського театру XIX сторіччя	2	2	–	6
5.	Тема 5. Акторська школа українського театру корифеїв.	2	2	–	6
6.	Тема 6. Акторська майстерність 20 сторіччя. Україський та російський театри.	2		–	10
7.	Тема 7. Теоретичні основи акторського мистецтва за системою К. С. Станіславського.	2	2	–	5
8.	Тема 8. Сценічна дія – матеріал акторського мистецтва. Особливості сценічної дії та її види.	2	2	–	5
9.	Тема 9. Експерименти і пошуки в теорії і практиці акторського мистецтва .	2	2		5
10.	Тема 10. Перспективи розвитку акторського мистецтва в театральному процесі XXI сторіччя.				
	Разом	20	10	–	60

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

Самостійна робота здобувача вищої освіти РДГУ є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у вільний від обов'язкових занять час

Графік самостійної роботи

№ з/п	Вид самостійної роботи	Години	Термін виконання	Форма та метод контролю
1.	Підготовка до практичних занять	20	Щотижнево, згідно розкладу.	Усне опитування виконаних завдань практичних занять; письмова перевірка виконаних завдань самостійної роботи.
3.	Підготовка рецензії на виставу, творчий портрет майстра сцени	20	1 раз в семестр	Усний виступ на заліку і письмова перевірка оформлення тексту рецензії тезування.
4.	Виконання ІНТЗ (підготовка та оформлення)	20	1 раз в семестр	Усний виступ за матеріалами реферату, письмова перевірка за відповідними вимогами до написання та технічного оформлення.
	Разом	60		

7. Список основної та додаткової літератури

Основна

1. Антологія вистав /За заг. ред. М. Тришиної; Інститут проблем сучасного мистецтва НАМ України. – Київ : Фенікс, 2012. – 944 с.
2. Бояджиев Г. От Софокла до Брехта за сорок театральних вечеров / Г. Бояджиев. – Москва : Просвещение, 2001. – 336 с.
3. Веселовська Ганна Більше ніж театр. Національний академічний драматичний театр імені Івана Франка. 2001– 2012. – Київ : ВД «Антиквар», 2019. – 328 с.
4. Вороний Микола. Твори. / Вороний Микола. – Київ : Дніпро, 1989. С. – 309–572.
5. Всеобщая история театра : научно-популярное изд. / шеф-ред. Н. Черкашина. – Москва : Эксмо, 2012. – 576 с.
6. Головня В. В. История Античного театра / Валентин Владимирович Головня – Москва : Искусство, 1972. – 400 с.
7. История зарубежного театра. Ч. I. Театр Западной Европы от Античности до Просвещения : Учеб. пособие для культ-просвет. и театр. училищ и ин-тов культуры / Под ред. Г. Н. Бояджиева, А. Г. Образцовой. – 2-ое изд., перераб. и доп. – Москва : Просвещение, 1981. – 336 с.
8. История зарубежного театра. Ч. 2. Театр Западной Европы XIX–начала XX века. 1789–1917. Учеб. пособие для студнтов театр. вузов и ин-тов культуры/ Под ред. Г. Н. Бояджиева и др. 2-е изд., перераб. и доп. – Москва : Просвещение, 1984. – 272 с.
9. История зарубежного театра. В 4-х частях. Часть 3. Театр Западной Европы и США (1917–1945). Учеб. пособие для студнтов театр. вузов и ин-тов культуры /К. А. Гладышева, А. В. Бартошевич, Л. И. Гельман и др.; Под ред. Г. Н. Бояджиева, А. Г. Образцовой и Е. В. Кочетовой. – 2-е изд., перераб. и доп. – Москва : Просвещение, 1986. – 255 с.
10. История зарубежного театра. В 4 ч. Ч. 4. Театр стран Европы и США новейшего времени (1945–1985). Учеб. пособие для студнтов театр. вузов и ин-тов культуры / Е. В. Азерникова, А. В. Бартошевич, Н. З. Башинджагян и др.; Под ред. А. Г. Образцовой и др. Москва : Просвещение, 1987. – 432 с.

11. Кагарлицкий Ю. И. Театр на века : Театр эпохи Просвещения. Тенденции и традиции /Ю. И. Кагарлицкий. – Москва : Искусство, 2001. – 252 с.
12. Львов-Анохин Б. Мастера Большого театра / Б. Львов-Анохин. – Москва : Искусство. – 1997. – 435 с.
13. Мусский И. А. 100 великих актеров / И. А. Мусский. – Москва : Вече, 2006. – 528 с.
14. Кисельов Йосип. Разом з життям. Майстри української сцени / Йосип Кисельов. – Київ : Мистецтво, 1972 с. – 408 с.
15. Корифеї українського театру: матеріали про діяльність театру корифеїв / Упоряд. : І. О. Волошина. – Київ : Мистецтво, 1982. – 309 с.
16. Станиславский К. С. Работа актера над собой Часть I и II / К. С. Станиславский. – Москва, 1951. – 668 с.
17. Красильникова О. В. Історія українського театру ХХ сторіччя /О. Красильникова. – Київ : Либідь, 1999. – 208 с.
18. Танюк Лесь. Мар'ян Крушельницький: Школа образного перевтілення, заповідана Лесем Курбасом / Танюк Лесь. – Київ : Либідь, 2007. – 360 с.
19. Український театр ХХ століття /Редкол.: Н. Корнієнко та ін. – Київ : ЛДЛ, 2003. – 512 с.
20. Українське акторське мистецтво: традиції і сучасність. – Київ : Наукова думка, 1986. –164 с.
21. Українські обличчя кіно й театру (упор. Лариса Брюховецька. – Київ : Задруга, 2012. – 528 с.

Рекомендована література (допоміжна)

1. Акторська майстерність корифеїв. Збірник статей / Упоряд. : І. Волошина. – Київ : Мистецтво, 1973. – 184 с.
2. Ада Роговцева. Свідетельство о жизни / Ада Роговцева. – Каменец-Подольский, ООО «Друкарня Рута», 2013. – 336 с.
3. Алперс Б. Театральные очерки. В 2-х т. Т. 1. Вступ. статья Н. С. Тодрия. Т. И. Театральные монографии. – Москва : Искусство, 1977. – 567 с.
4. Алперс Б. Театральные очерки. В 2-х т. Т. 2. Театральные премьеры и дискуссии. – Москва : Искусство, 1977. – 519 с.
5. Бандура Іван. Орест Савка і його театр / Іван Бандура. – Тернопіль : Воля, 2009. – 284 с. – Серія «Митці Тернополя».
6. Белецкая Л. К. Украинский советский драматический театр Л. К Белецкая. – Киев : Главное издательство «Вища школа». – 1984. – 224 с.
7. Вернеке Б. История русского театра XVIII-XIX века.– Москва : Искусство, 2003. – 476 с.
8. Віктор Марущенко. Франківці. Миттєвості /Марущенко Віктор. – Київ : ВД «Антиквар», 2019. – 112 с.
9. Володимир Глухий : недограна роль. Спогади. Рецензії. Листи / упоряд. В. С. Щурат-Глуха. – Львів : Край, 1993. – 120 с.
10. Вл. И. Немирович-Данченко о творчестве актера: Хрестоматия. Учеб. пособие для высших и средн. театр. учеб. заведений /Авт. Статей В. Я. Виленкин. – 2-ое изд., доп. – Москва : Искусство, 1984. – 623 с.
11. Волицька І. В. Театральна юність Леся Курбаса: (проблема формування творчої особистості) / І. В. Волицька /І. В. Волицька. – Львів : Ін-т народознавства НАН України, 1995. – 152 с.
12. Гордєєв С. І. Валентина Чистякова – легенда української сцени. – вид. друге, доповнене / С. І. Гордєєв. – Харків : ХДАК, 2003. – 100 с.
13. Жежера В. М. Микола Яковченко / В. М. Жежера. – Київ : Фенікс. – 2011. – 240 с.
14. Завадский Ю.А. Учителя и ученики / Ю. А. Завадский. – Москва : Искусство, 1975. – 335 с.
15. История русского драматического театра: В 7-ми т. Т. 7. 1898. – 1917. – Москва : Искусство, 2004. – 586 с.

16. История советского драматического театра. В 6-ти т. – Москва : Искусство, 1966-1971.
17. Кисельов Й. М. Поетеса української сцени : життя і творчість народної артистки СРСР Наталії Михайлівни Ужвій. – Київ : Мистецтво, 1987. – 186 с.
18. Кінзерська Тетяна. Єфросинія Зарницька – актриса школи Марка Кропивницького // Записки наукового товариства імені Шевченка. Т. ССXLV Праці Театрознавчої комісії /Тетяна Кінзерська. – Львів, 2003. – С. 132–148.
19. Кристи Г. В. Воспитание актера школы Станиславского / Г. В. Красильникова. – Москва, 1968.
20. Лесь Курбас: Статьи и воспоминания о Лесе Курбасе. Литературное наследие/Сост. М. Г. Дабинский, Л. С. Танюк; вступ. ст. Н. Б. Кузьякиной. – Москва : Искусство, 1988. – 463 с.
21. Липківська Анна. І. Карпенко-Карий «Безталанна». Львівський академічний український драматичний театр // Український театр ХХ століття: Антологія вистав /За заг. ред. М. Тришиної; Інститут проблем сучасного мистецтва НАМ України / Анна Липківська. – Київ : Фенікс, 2012. – 944 с.
22. Кнебель М. Вся жизнь /Ред. Крымова, предисл. П. А. Маркова / Мария Кнебель. – Москва : ВТО, 1967. – 587 с.
23. Кнебель М. О том, что мне кажется особенно важным / Мария Кнебель. – Москва : Искусство, 1971. – 488 с.
24. Комеди Франсез: Сборник / Составители М. Молодцова, Л. Гительман. – Ленинград : Искусство, 1980. – 223 с.
25. Корнієнко Н. Лесь Курбас: репетиція майбутнього. – Київ : Либідь, 2007. – 328 с.
26. Косач Юрій. Душі людської чародій /Юрій Косач. – Київ : Видавництво дитячої літератури «Веселка», 1973. – 208 с.
27. Косач Ю. А. Амвросій Бучма / Ю. А. Косач. – Київ : Видавництво Цк ЛКСМУ «Молодь», 1978. – 224.
28. Мар'яненко І. О. Сцена, актори, ролі / І. О. Мар'яненко. – Київ : Мистецтво, 1964. – 290 с.
29. Мельниченко В. Ю. Богдан Ступка: Обличчям до історії /В. Ю. Мельниченко. – Москва : – 2013. – 416 с.
30. Миропольська Н. Давньогрецький театр – колыска світового театрального мистецтва // Художня культура Європи: Навч. посіб. / Миропольська Наталія Євгенівна, Оніщенко Олена Ігорівна. – Харків: Ранок, 2010. – С. 17–18.
31. Мельниченко В. Ю. Богдан Ступка. Бібліографія / В. Ю. Мельниченко. – Москва : Домашня бібліотека, 2012. – 832 с.
32. «Молодий театр»: Генеза. Завдання. Шляхи / Упорядник, авт., вступ. ст. М. Г. Лабінський. – Київ : Мистецтво, 1991. – 320 с.
33. Немирович-Данченко В. И. Театральное наследие. В 2-х т. / В. И. Немирович-Данченко. – Москва : Искусство, 1952.
34. Немирович-Данченко В. И. Избранные письма. В 2-х т. / В. И. Немирович-Данченко. – Москва : Искусство, 1979.
35. Немирович-Данченко В. Рождение театра / В. Немирович-Данченко. – Москва : Искусство, 1999. – 273 с.
36. Новоселицька Л. М. Ольга Кусенко : Народ. Артистка СРСР. Нарис про життя і творчість. – Київ : Мистецтво, 1983. – 84 с.
37. Моров А Г. Трагедия художника / Алексей Григорьевич Моров. – Москва : Молодая гвардия, 1971. – 256 с.
38. Петров В. А. Основы теории драматического искусства в терминах : Учебное пособие / Вячеслав Анатольевич Петров, Челяб. гос. акад. культуры и искусств. – Москва : ПРОМЕДИА, 2013. – 150 с.
39. Полякова Е. И. Станиславский – актер /Елена Ивановна Полякова. – Москва : Искусство, 1972. – 432 с.
40. Словарь по мировой художественной культуре / Под ред. А. П. Садохина. – Москва :

Академія, 2001. – 408 с.

41. Сміхотворець Микола Яковченко / : спогади, твори, документи /Регіональне відділення Прилуцького, Срібнянського, Талалаївського районів товариства «Чернігівське землянство» ; Генеральна дирекція Київської міської ради з обслуговування іноземних представництв ; Авт.-упоряд. І. Ю. Матяш. – Київ : 2005. – 192 с.

42. Станіславський К. Искусство представления : Классические этюды актерского тренинга / Константин Станіславський. – Санкт-Петербург : Азбука, Азбука-Аттикус, 2014. – 192 с. – **1 екз.**

43. Станіславський К. Моя жизнь в искусстве /К. Станіславський. – Санкт-Петербург : Азбука, Азбука-Аттикус, 2014. – 608 с.

44. Смолина К. Сто великих театров мира / К. Смолина. – Москва : Вече, 2001. – 365 с. –

45. Талан. Життя і творчість Марії Заньковецької /Упорядник Н. Баланська та ін. – Київ : Мистецтво, 2004. – 288 с.

46. Театр: Энциклопедия. – Москва : ОЛМА – ПРЕСС Образование, 2002.– 320 с.

47. Товстоногов Г. Зеркало сцены /Г. Товстоногов. – Ленинград : Искусство. 1980. –303 с.

48. Фиалко В. А. Режиссура й сценографія : путь взаимодействия /В. А. Фиалко. – Київ : Мистецтво, 1989. – 150 с.

49. Царёв М. Мир театра /М. Царев. – Москва : Просвещение, 1987. – 245 с.

50. Эфрос А. В. Репетиция – любовь моя. / После сл. Ю. А. Завадского /А. В. Эфрос. – Москва : Искусство, 1975. – 319 с.

8. Контроль та оцінка результатів навчання

Навчальні досягнення з дисципліни «Історія і теорія акторського мистецтва» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100 :

практичні заняття (усне опитування виконаних завдань практичних занять; письмова перевірка виконаних завдань, презентація) – 30 балів, самостійна робота (усне та письмове опитування на практичних заняттях, письмова перевірка навчальних завдань) – 10 балів, ІНТЗ (у вигляді реферату) – 20 балів, (письмове опитування) – 40 балів.

Якщо здобувач освітнього рівня магістр протягом семестру за підсумками поточного контролю набрав менше 60 балів, то до заліку, екзамену не допускається.

9. Політика навчальної дисципліни

Здобувач освітнього рівня «магістр» активний в обговорюванні дискусійних тем, на практичних заняттях, під час усного опитування, відповідально ставиться до опрацювання завдань для письмової перевірки опитувань, виявляє ретельність у підготовці ІНТЗ.

10. Політика доброчесності.

Здобувач освітнього рівня «магістр», повинен дотримуватися політики доброчесності у написанні ІНТЗ. Здана заздалегідь робота на перевірку наявності плагіату в разі виявленого такого зобов'язує доопрацювати вказаний вид роботи.